

Viktigare lagar och förordningar inför årsskiftet 2024/25

Den här sammanställningen innehåller ett urval av de lagar och förordningar som träder i kraft under andra halvåret 2024 eller en tid därefter

Innehållsförteckning

Inledning	6
Information om svensk lagstiftning.....	6
Statsrådsberedningen	7
Kontakt.....	7
Arbetsmarknadsdepartementet	8
Kontakt.....	8
Höjda nivåer för bidrag till arbetssökandes kostnader för resor och boende vid anställningsintervjuer och deltagande i arbetsmarknadspolitiska program	8
Ökade möjligheter för Försäkringskassan att ändra felaktiga beslut innan en utbetalning har gjorts	9
Begränsningar av möjligheterna att anställa med nystartsjobb.....	9
Upphävande av handledarstöd för introduktionsjobben.....	9
Upphävande av intensiv praktik och kunskapscertifikat inom etableringsprogrammet	10
Reglering av myndigheters samverkan mot arbetslivskriminalitet.....	10
Ökad kontroll vid utbetalning från den statliga lönegarantin.....	11
Finansdepartementet	12
Kontakt.....	12
Sänkt skatt på arbetsinkomster och pension.....	12
En skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i PEPP-produkt.....	13
Sänkt skatt på bensin och diesel	13
Färre företag ska behöva redovisa mervärdesskatt och reglerna för vissa tjänster och konstverk ändras	13
Sänkt fordonsskatt för husbilar, och malus införs för etanolbilar	14
Sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk	14
Avtrappat ränteavdrag för lån utan säkerhet	14
Ny skyldighet för arbetsgivare att lämna uppgifter om frånvaro på grund av vård av barn.....	15
Digital operativ motståndskraft för finanssektorn.....	15
Ny EU-reglering om marknader för kryptotillgångar.....	16
Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster.....	16
Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård.....	17
Ändrade ämnes- och statistikområden i den officiella statistiken.....	17
Försvarsdepartementet	19
Kontakt.....	19
Genomförande av DCA-avtalet	19

Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet – åtgärder med anledning av Europadomstolens dom	20
Försvarets radioanstalt leder Nationellt cybersäkerhetscenter	20
Justitiedepartementet.....	21
Kontakt.....	21
En ny förverkandelagstiftning	21
Ett effektivare informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i EU	22
Stärkt skydd för barn i utsatta situationer	22
En ny modern patentlag	23
Anonyma vittnen	23
Åtgärder mot brott som begås i och genom företag	24
Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser	24
Ett starkt polissamarbete i Tornedalsregionen	25
Skärpta regler om ränte- och kostnadstak för konsumentkrediter	25
Stärkta möjligheter att upptäcka narkotikapåverkade förare i trafiken	25
Ändringar i medborgarskapslagen.....	26
Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd	26
Genomförande av det nya blåkortsdirektivet	27
Klimat- och näringslivsdepartementet	28
Kontakt	28
Kompletterande bestämmelser till nya unionsregler på konkurrensområdet införs	28
Tillgång till mät- och förbrukningsuppgifter på elmarknaden	29
Fler nät kan byggas och användas utan tillstånd enligt ellagen (1997:857)....	29
Nya bestämmelser om beräkningen av ekonomiska säkerheter för gruvor och liknande verksamheter.....	29
Ny förordning om statligt stöd till avskiljning, transport och geologisk lagring av koldioxid med biogent ursprung	30
En skrotningspremie till privatpersoner	30
Stöd för leasing av vissa miljöfordon.....	31
Ett nytt utsläppshandelssystem för fossila bränslen	31
En modernare och mer effektiv miljöprovning	31
Miljöprovningen ska bli mer förutsebar och mer effektiv	32
Information om och tillståndsvillkor för vissa radioaktiva strålkällor	32
Avräkningsförfarande i kärnavfallsfonden.....	33
Krav på utsortering och separat insamling av textilavfall	33
Kulturdepartementet	34
Kontakt.....	34
Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet.....	35
Kontakt.....	35
Jägare som jagar vildsvin kan få analyskostnader ersatta	35

Ändrade regler inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik	35
Ändringar i ersättningsystemet för skador på ren som björnar orsakat	36
Åtgärder för att främja viltvården med medel ur viltvårdsfonden.....	36
Sveriges lantbruksuniversitet får examinera civilingenjörer.....	37
Nya regler för klampning av fordon	37
Två frågor om taxi – prisuppgiftsskyldigheten och ålderskravet för taxiförarlegitimation	37
Socialdepartementet	39
Kontakt.....	39
Ändrad åldersgräns för avgiftsfri tandvård	39
En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	40
Ökad trygghet och säkerhet på särskilda ungdomshem	40
Höjd avgift för ansökan om nytt tillstånd att bedriva viss tillståndspliktig verksamhet.....	40
Halvering av det schabloniserade föräldraavdraget vid bedömning av rätten till personlig assistans för barn	41
Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget förlängs och trappas ned.....	41
Höjda ersättningar till personer med sjuk- eller rehabiliteringspenning i särskilda fall	42
Den övre åldersgränsen 55 år för egenföretagare att byta till en kortare karenstid i sjukförsäkringen tas bort.....	42
En registerlag för Inspektionen för socialförsäkringen.....	42
Höjd beloppsgräns för bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd för återgång i arbete.....	43
Utbildningsdepartementet	44
Kontakt.....	44
Fler får möjlighet att läsa kompletterande pedagogisk utbildning för att bli lärare.....	44
Kvaliteten i kommunal vuxenutbildning höjs.....	45
Lärosäten får möjlighet att ha forskningsdatabaser med uppgifter som lämnas ut till forskningsprojekt	45
Omställningsstudiestödet blir mer effektivt.....	46
Lärlingsersättningen för elever i gymnasieskolan höjs	46
Möjlighet att ställa krav på anställning för att vara behörig till arbetsintegrerad lärarutbildning.....	46
Det förtydligas att styrelserna för universitet och högskolor har ansvar för säkerhetsfrågor.....	47
Tidsgränsen från doktorsexamen till anställning som biträdande lektor kan förlängas	47
Vissa föräldrar som går teckenspråksutbildning kan få fler undervisningstimmar.....	48
Bättre möjligheter att läsa på en högre nivå.....	48
Nytt statsbidrag för personalförstärkning	48

Utrikesdepartementet.....	50
Kontakt.....	50

Inledning

Den här sammanställningen innehåller ett urval av de lagar och förordningar som träder i kraft under andra halvåret 2024 eller en tid därefter, såväl nya lagar och förordningar som ändringar i befintliga lagar.

Lagar och förordningar anger spelreglerna för vårt samhälle. En ny lag blir till genom att regeringen lämnar ett förslag, en proposition, till riksdagen. Efter att något av riksdagens utskott har bearbetat propositionen fattar riksdagen beslut om den nya lagen. Därefter utfärdar regeringen lagen, vilket innebär att den publiceras och blir känd. En ny förordning kan regeringen själv besluta om utan att lägga fram den för riksdagen.

Både lagar och förordningar publiceras i Svensk författningssamling (SFS). SFS publiceras elektroniskt på webbplatsen www.svenskforfattningssamling.se. Varje lag och förordning har ett unikt nummer i SFS.

Om du vill veta mer om propositioner, lagar och förordningar hittar du information på www.lagrummet.se. Lagrummet är en gemensam webbplats för den offentliga förvaltningens rättsinformation och innehåller länkar till rättsinformation hos regering, riksdag, domstolar och statliga myndigheter.

Lagstiftningsprocessen finns beskriven under rubriken ”Så styrs Sverige” på www.regeringen.se.

Den här sammanställningen kan laddas ner på www.regeringen.se. Vid publicering har vissa lagar ännu inte hunnit få några SFS-nummer. Det gäller nummer som slutar på ”000” (till exempel 2024:000).

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet: www.lagrummet.se

Regeringens och Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Regeringskansliets rättsdatabaser: <http://rkrattsbaser.gov.se>

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen ansvarar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet samt för att samordna den svenska EU-politiken.

Kontakt

Presskontakter hos statsminister Ulf Kristersson:

Presschef Siri Steijer

Tfn 076-136 74 96

Biträdande presschef Hanna Strömberg

Tfn 076-128 61 69

Pressekreterare Tom Samuelsson

Tfn 076-131 82 01

Pressekreterare Tale Thune-Haugerud

Tfn 076-140 36 67

Presskontakt hos EU-minister Jessica Rosencrantz:

Pressekreterare Hanna Johansen

Tfn 076-107 63 65

Till årsskiftet 2024/25 träder inga lagar i kraft inom Statsrådsberedningens ansvarsområden.

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för frågor och ärenden som rör arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Departementet ansvarar också för integrationsfrågor, arbetet mot utanförskap och arbetet för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Dessutom ansvarar departementet för arbetet för mänskliga rättigheter på nationell nivå, att stärka hbtqi-personers rättigheter samt arbetet mot rasism och diskriminering.

Kontakt

Presskontakt hos arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson:

Pressekreterare Agnes Eklund

Tfn 076-142 63 78

Presskontakt hos jämställdhets- och arbetslivsminister Paulina Brandberg:

Pressekreterare Anton Johansson

Tfn 076-135 53 41

Höjda nivåer för bidrag till arbetssökandes kostnader för resor och boende vid anställningsintervjuer och deltagande i arbetsmarknadspolitiska program

Ändringar: Förordning (2015:500) om resebidrag och förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

SFS: 2024:1059 och 1060

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Genom förordningsändringarna höjs nivåerna för de bidrag som Arbetsförmedlingen kan bevilja arbetssökande för kostnader för:

- a) resor och logi kopplade till anställningsintervjuer från 2 500 till 3 600 kr per tillfälle,
- b) resor och dubbelt boende vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program från 110 kr/dag och högst 2 400 kr/månad till 220 kr/dag och högst 4 600 kr/månad, och
- c) resa med eget fordon från 185 till 250 öre/km. Vid samåkning höjs nivån från 25 till 34 öre per passagerare och kilometer.

Ökade möjligheter för Försäkringskassan att ändra felaktiga beslut innan en utbetalning har gjorts

Ändring: Förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

SFS: 2024:927

Ikraftträdande: 15 november 2024

Försäkringskassan beslutar om och betalar ut ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. Om en deltagare missköter sig kan denne få avdrag på sin ersättning. Det är vanligt att Försäkringskassan får information som påverkar den enskildes ersättning efter att beslut har fattats men innan ersättning har betalats ut. Enligt tidigare regelverk har Försäkringskassan i sådana fall behövt betala ut en felaktig ersättning som sedan har fått krävas tillbaka. Ändringen innebär att Försäkringskassan kan ändra ett gynnande beslut fram tills att en utbetalning har gjorts.

Begränsningar av möjligheterna att anställa med nystartsjobb

Ändring: Förordning (2018:43) om stöd för nystartsjobb

Beslutsunderlag: Budgetpropositionen för 2025, prop. 2024/25:1

SFS: 2024:1339

Ikraftträdande: 1 februari 2025

Genom förordningsändringarna

- a) begränsas möjligheten för arbetsgivare som nyligen har sagt upp personal p.g.a. arbetsbrist att anställa med nystartsjobb,
- b) begränsas möjligheten för arbetsgivare att anställa anhöriga med nystartsjobb, och
- c) avskaffas den särskilda kvalificeringsgrunden för personer som avtjänar ett fängelsestraff.

Upphävande av handledarstöd för introduktionsjobben

Ändring: Förordning (2018:42) om särskilt anställningsstöd

Beslutsunderlag: Budgetpropositionen för 2025, prop. 2024/25:1

SFS: 2024:1345

Ikraftträdande: 1 februari 2025

Introduktionsjobb är en form av särskilt anställningsstöd som syftar till att stimulera arbetsgivare att anställa personer som annars har svårt att få ett arbete och stärka deras ställning på arbetsmarknaden. Stödet har kunnat lämnas genom ekonomiskt stöd för lönekostnader och ekonomiskt stöd för

kostnader för handledning. Ändringen innebär att det inte längre kommer utgå ekonomiskt stöd för handledning.

Upphävande av intensiv praktik och kunskapscertifikat inom etableringsprogrammet

Ändring: Förordning (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Beslutsunderlag: Budgetpropositionen för 2025, prop. 2024/25:1

SFS: 2024:1320

Ikraftträdande: 1 februari 2025

Inom ramen för etableringsprogrammet har det varit möjligt för deltagare att delta i bland annat intensiv praktik. Det har också varit möjligt för deltagare att begära att Arbetsförmedlingen ska utfärda ett kunskapscertifikat. Genom förordningsändringarna tas insatsen intensiv praktik bort, liksom möjligheten att få ett kunskapscertifikat utfärdat.

Reglering av myndigheters samverkan mot arbetslivskriminalitet

Ändringar: Förordning (2015:743) med instruktion för Åklagarmyndigheten, förordning (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten, förordning (2017:154) med instruktion för Skatteverket, förordning (2017:937) med instruktion för Jämställdhetsmyndigheten, förordning (2022:811) med instruktion för Arbetsförmedlingen och förordning (2022:1718) med instruktion för Polismyndigheten

Beslutsunderlag: SOU 2024:14 Arbetslivskriminalitet – myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete

SFS: 2024:1321–1326

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Regeringen har sedan 2018 gett flera myndigheter i uppdrag att samverka mot arbetslivskriminalitet. Myndigheterna som deltar i arbetet är Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten. Förordningsändringarna innebär att uppdraget från och med 2025 är reglerat i de deltagande myndigheternas instruktioner.

Ökad kontroll vid utbetalning från den statliga lönegarantin

Ändringar: Lönegarantilagen (1992:497) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:11 Ökad kontroll vid utbetalning från den statliga lönegarantin

SFS: 2024:1327 och 1328

Ikraftträdande: 1 februari 2025

Den statliga lönegarantin är en skyddslagstiftning för arbetstagare i vissa insolvenssituationer. Kontrollen innan utbetalning får ske från lönegarantin ska öka genom att den utbetalande myndigheten skyndsamt ska kontrollera uppgifterna som ligger till grund för lönegarantin mot uppgifter främst i Skatteverkets beskattningsdatabas. Om det i kontrollen framkommer uppgifter som kan ha betydelse för lönegarantin ska de skyndsamt lämnas till den som fattar beslut om lönegaranti, dvs. konkursförvaltaren, rekonstruktören eller Kronofogdemyndigheten. Något belopp ska inte få betalas ut innan beslutsfattaren har omprövat sitt tidigare ställningstagande om lönegaranti eller underrättat den utbetalande myndigheten om att uppgifterna inte ger anledning till en ny bedömning.

Finansdepartementet

Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör statens ekonomi. Det handlar om samordning av statens budget, prognoser och analyser, skattefrågor samt styrning och förvaltning av statens verksamhet. Dessutom ansvarar departementet för frågor som rör finansmarknad, kommuner och regioner, upphandling, bolag med statligt ägande, digitalisering och it samt konsumentlagstiftning.

Kontakt

Presskontakt hos finansminister Elisabeth Svantesson:

Pressekreterare Niklas Gillström

Tfn 076-141 14 79

Presskontakt hos finansmarknadsminister Niklas Wykman:

Pressekreterare Victoria Ericsson

Tfn 076-137 89 04

Presskontakt hos civilminister Erik Slottner:

Pressekreterare Samuel Dalevi

Tfn 076-133 51 18

Sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

Ändringar: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025 med flera

SFS: 2024:1131

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Det ordinarie jobbskatteavdraget förstärks för personer med arbetsinkomster som överstiger cirka 190 500 kronor per år. Den genomsnittliga skattesänkningen för de som berörs blir cirka 2 600 kronor per år.

Skatten för personer som vid årets ingång har fyllt 66 år sänks genom att det förhöjda grundavdraget förstärks för de med inkomster som överstiger cirka 190 500 kronor per år. Den genomsnittliga skattesänkningen för de som berörs blir cirka 1 450 kronor per år.

Den avtrappning som görs vid högre inkomstnivåer inom ramen för jobbskatteavdraget, jobbskatteavdraget för äldre och det förhöjda

grundavdraget, tas bort. Den genomsnittliga skattesänkningen för de som berörs blir cirka 10 100 kronor per år.

En skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i PEPP-produkt

Ändringar: Inkomstskattelagen (1999:1229) med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

SFS: 2024:1127, 1131, 1132 och 1136

Ikraftträdande: 1 januari 2025 respektive 1 januari 2026

En skattefri grundnivå införs för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i så kallad PEPP-produkt. Fysiska personer med sparande i de aktuella sparformerna får göra ett avdrag i inkomstslaget kapital som under 2025 motsvarar skatten på ett sparande om som mest 150 000 kronor. Från 2026 höjs den skattefria nivån till 300 000 kronor. Vissa försäringsgivare och företag som tillhandahåller PEPP-produkter blir skyldiga att lämna kontrolluppgift om innehav av kapitalförsäkring och PEPP-produkt, och den som vill göra avdrag ska lämna vissa uppgifter i sin inkomstdeklaration.

Sänkt skatt på bensin och diesel

Ändringar: Lagen (1994:1776) om skatt på energi

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:30 Sänkt skatt på bensin och diesel

SFS: 2024:1142–1145

Ikraftträdande: 1 januari 2025, 1 juli 2025 och 1 januari 2026

Skatten på bensin och diesel sänks den 1 januari 2025 jämfört med den nivå som tidigare beslutats för 2025. Dessutom sänks skatten på bensin och diesel ytterligare den 1 juli 2025. De skattesatser som gäller för bensin och diesel efter sänkningarna 2025 ska gälla även under 2026.

Färre företag ska behöva redovisa mervärdesskatt och reglerna för vissa tjänster och konstverk ändras

Ändringar: Mervärdesskattelagen (2023:200) med flera förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:149 Nya regler om mervärdesskatt för små företag och ändrade regler för vissa tjänster och konstverk

SFS: 2024:942

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Omsättningsgränsen för undantag från mervärdesskatt höjs från 80 000 kronor till 120 000 kronor. Höjningen innebär att fler företag kan välja att

tillämpa undantaget och behöver därmed inte ta ut och redovisa mervärdesskatt på sin försäljning. Samtidigt får svenska företag möjlighet att tillämpa omsättningsgränser i andra EU-länder, och företag som är etablerade i andra EU-länder får möjlighet att tillämpa omsättningsgränsen i Sverige. Fler företag får också tillämpa reglerna om förenklad faktura. Vidare ska vissa virtuella evenemang och aktiviteter beskattas i Sverige om köparen finns här. Vid all försäljning av konstverk gäller skattesatsen 12 procent, förutom när reglerna om vinstmarginalbeskattning tillämpas.

Sänkt fordonsskatt för husbilar, och malus införs för etanolbilar

Ändringar: Vägtrafikskattelagen (2006:227)

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

SFS: 2024:1134

Ikraftträdande: 1 februari 2025

Husbilar omfattas inte längre av den förhöjda fordonsskatten som gäller för vissa nya bilar under de tre första åren, så kallad malus. Det gäller för samtliga husbilar, även sådana som redan är skattepliktiga. Undantaget från malus för fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol, vanligtvis E85, tas samtidigt bort. Den här ändringen gäller bara för nya fordon.

Sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk

Ändringar: Lagen (1994:1776) om skatt på energi

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

SFS: 2024:1128–1130 och 1141

Ikraftträdande: 1 januari 2025, 1 april 2025, 1 juli 2025

En tillfälligt utökad nedsättning för jordbruksdiesel ska gälla för förbrukning även under 2025. Koldioxid- och energiskatten på diesel varierar under 2024 och 2025. Nedsättningsbeloppet ändras därför vid tre tillfällen under året för att skattenivån för jordbruksdiesel efter nedsättning inte ska understiga minimiskattenivån enligt energiskattedirektivet.

Avtrappat ränteavdrag för lån utan säkerhet

Ändringar: Inkomstskattelagen (1999:1229) med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:26 Avtrappat ränteavdrag för lån utan säkerhet

SFS: 2024:1177–1179

Ikraftträdande: 1 januari 2025 respektive 1 januari 2026

Ränteavdragen på privatpersoners lån utan säkerhet halveras under 2025 för att sedan helt avskaffas 2026. Ränta ska därefter bara dras av på lån med säkerhet i bostad, värdepapper, fordon, båt, skepp eller luftfartyg, samt på lån som har lämnats av en pantbank. Ränta ska också dras av om lånet finansierar ny-, till- eller ombyggnad av en byggnad och avsikten är att lånet när byggprojektet är färdigt ska omvandlas till ett lån med säkerhet i bostad.

Ny skyldighet för arbetsgivare att lämna uppgifter om frånvaro på grund av vård av barn

Ny lag: Lagen (2024:1300) om uppgiftsskyldighet i fråga om frånvaro på grund av vård av barn

Ändringar: Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) med flera

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:36 Uppgifter som ska lämnas i samband med arbetsgivardeklarationen

SFS: 2024:1300–1302

Ikraftträdande: 1 januari 2025

En skyldighet införs för arbetsgivare (och andra som är skyldiga att lämna en arbetsgivardeklaration) att lämna uppgift om frånvaro från arbetet på grund av vård av barn eller föräldraledighet. Uppgifterna ska lämnas till Skatteverket i samband med arbetsgivardeklarationen och Skatteverket lämnar över uppgifterna till Försäkringskassan. Försäkringskassan kan sedan jämföra de uppgifter som den enskilde lämnat i sin ansökan med de uppgifter som arbetsgivaren lämnat.

Digital operativ motståndskraft för finanssektorn

Ny lag: Lag (2024:1278) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn

Ny förordning: Förordning (2024:1292) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn

Ändringar: Lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan, lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, lagen (2004:46) om värdepappersfonder, lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, lagen (2010:751) om betaltjänster, försäkringsrörelselagen (2010:2043), lagen (2011:755) om elektroniska pengar, lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:44 Digital operativ motståndskraft för finanssektorn

SFS: 2024:1278–1299

Ikraftträdande: 17 januari 2025

Nya krav införs på företag inom den finansiella sektorn vad gäller digital operativ motståndskraft. Kraven omfattar bland annat hur företagen hanterar risk när det gäller informations- och kommunikationsteknik, incidentrapportering, hantering av utlagd verksamhet och testning av digital operativ motståndskraft. Samtidigt får Finansinspektionen befogenheter att kontrollera att finansiella företag följer kraven. Riksbanken blir ansvarig för att testa vissa företags digitala motståndskraft mot cyberattacker.

Ny EU-reglering om marknader för kryptotillgångar

Ny lag: Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om marknader för kryptotillgångar

Ny förordning: Förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om marknader för kryptotillgångar

Ändringar: Lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet, lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), lagen (2010:751) om betaltjänster, lagen (2011:755) om elektroniska pengar, lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:43 En ny EU-reglering om marknader för kryptotillgångar

SFS: 2024:1159–1167

Ikraftträdande: 30 december 2024

Från och med den 30 december 2024 gäller EU:s förordning om marknader för kryptotillgångar (Mica-förordningen) fullt ut. Förordningen fastställer enhetliga regler för utgivare och tillhandahållare av tjänster för kryptotillgångar inom EU. Därmed skapas förutsättningar att kontrollera verksamhet med kryptotillgångar. Finansinspektionen får nya befogenheter att utöva tillsyn gentemot de företag som bedriver verksamhet som omfattas av Mica-förordningen.

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster

Ny lag: Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:160 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster

SFS: 2024:954

Ikraftträdande: 1 december 2024

Genom EU:s förordning om digitala tjänster (DSA-förordningen) fastställs enhetliga regler för leverantörer av förmedlingstjänster, bland annat onlineplattformar och sökmotorer. Lagen innehåller kompletterande nationella bestämmelser om bland annat tillsynsmyndigheters befogenheter, tillsynsåtgärder, domstolsprövning och sanktioner.

Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård

Ny förordning: Förordning om tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård

Ändringar: Förordning om ändring i förordningen (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet

Beslutsunderlag: Departementspromemorian Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård

SFS: 2024:1102–1103

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Genom förordningarna införs ett tillfälligt statsbidrag till regionerna i syfte att stärka effektiviteten i hälso- och sjukvården. Ett särskilt beslutsorgan, Delegationen för en effektiv hälso- och sjukvård, inrättas vid Kammarkollegiet för att pröva frågor om bidraget.

Ändrade ämnes- och statistikområden i den officiella statistiken

Ändringar: Förordning om ändringar i förordning (2001:100) om den officiella statistiken

Beslutsunderlag: Statistiska centralbyråns hemställan om ändring i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Hemställan har remitterats

SFS: 2024:1049

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Genom ändringar i bilagan till förordningen görs ändringar i ämnes- och statistikområden i den officiella statistiken. Officiell statistik ska finnas för allmän information, utredningsverksamhet och forskning. Officiell statistik ska vara objektiv och allmänt tillgänglig. Förändringen innebär att 23 ämnesområden blir 22 och 115 statistikområden blir 102, med ett antal nya namn och indelningar av ämnes- och statistikområden. Nya statistikområden

tillkommer, såsom integration och turism. Syftet med ändringen är att bidra till att tillgodose samhällets informationsbehov av officiell statistik som är relevant, tillgänglig och tydlig. Det ska vidare bidra till att statistikansvariga myndigheter får bättre förutsättningar för att producera ändamålsenlig statistik.

Försvarsdepartementet

Försvarsdepartementet ansvarar för frågor om Sveriges militära försvar, samordning av civilt försvar och samhällets krisberedskap samt skydd mot olyckor. Departementet planerar på strategisk nivå internationella insatser och säkerhetsfrämjande verksamhet och ger uppdrag till myndigheterna att genomföra samt följa upp dessa insatser.

Kontakt

Presskontakt hos försvarsminister Pål Jonson:

Pressekreterare Johan Hjelmstrand

Tfn 076-126 69 22

Presskontakt hos minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin:

Pressekreterare Cornelia Norman

Tfn 073-804 34 48

Genomförande av DCA-avtalet

Ny lag: Lagen (2024:535) om straffrättsliga förfaranden inom försvarssamarbetet med Amerikas förenta stater

Ny förordning: Förordningen (2024:595) om straffrättsliga förfaranden inom försvarssamarbetet med Amerikas förenta stater, förordningen (2024:609) om förfarandet vid återbetalning av mervärdesskatt och punktskatter i vissa fall och om intyg vid skattefrihet

Ändringar: Socialförsäkringsbalken med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:141 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater, Ds 2024:2 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater

SFS: 2024:535–556, 574–610

Ikraftträdande: 15 augusti 2024

Sverige och USA undertecknade den 5 december 2023 ett avtal om försvarssamarbete, ett så kallat Defense Cooperation Agreement (DCA-avtal). DCA-avtalet bygger vidare på och kompletterar tidigare statusavtal på försvarsområdet som både Sverige och USA är parter till. DCA-avtalet tillerkänner en amerikansk styrka, medlemmarna av styrkan, deras anhöriga och leverantörer till styrkan vissa privilegier och viss immunitet, till exempel i fråga om tull och skatt. En amerikansk styrka och en utländsk leverantör till styrkan har vidare rätt att exempelvis bedriva hälso- och

sjukvårdsverksamhet för den egna personalen i Sverige. Författningarna och författningsändringarna är nödvändiga för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden enligt avtalet.

Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet – åtgärder med anledning av Europadomstolens dom

Ändringar: Lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, förordningen (2008:923) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, förordningen (2009:969) med instruktion för Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:136 Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet – åtgärder med anledning av Europadomstolens dom, SOU 2023:51 Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet – frågor med anledning av Europadomstolens dom

SFS: 2024:425, 427 och 428

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Ändringarna syftar till att ta om hand vissa av de brister som Europadomstolen funnit i den svenska lagstiftningen om- och tillämpningen av signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Ett nytt beslutandeorgan inrättas i Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten som på begäran av en enskild ska kontrollera om den enskildes meddelanden har inhämtats och, om så är fallet, huruvida det har skett i enlighet med lag samt lämna en motiverad underrättelse om att kontrollen har utförts.

Försvarets radioanstalt leder Nationellt cybersäkerhetscenter

Ändringar: Förordningen (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt

Beslutsunderlag: Promemorian Ett nytt Nationellt cybersäkerhetscenter – Ändamålsenliga och effektiva former för ledning, organisering och styrning, Del 1

SFS: 2024:670

Ikraftträdande: 1 november 2024

Ändringarna innebär att Nationellt cybersäkerhetscenter från och med den 1 november 2024 leds av Försvarets radioanstalt och att centret styrs av en chef som utses av regeringen.

Justitiedepartementet

Justitiedepartementet ansvarar för rättsväsendets myndigheter, bland andra polisen, åklagarna, domstolarna och kriminalvården.

Departementet ansvarar också för migrationsfrågor. Lagstiftningen inom statsrätt och allmän förvaltningsrätt, civilrätt, processrätt, straffrätt, allmän ordning och säkerhet samt migrations- och asylrätt ligger inom departementets ansvarsområde.

Kontakt

Presskontakter hos justitieminister Gunnar Strömmer:

Pressekreterare Caroline Opsahl

Tfn 076-141 15 42

Pressekreterare Ebba Koril

Tfn 076- 126 49 29

Presskontakt hos migrationsminister Johan Forssell:

Pressekreterare Victoria Holmqvist

Tfn 076-1422939

En ny förverkandelagstiftning

Ny lag: Lag (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot

Ändringar: Brottsbalken m.fl.

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:144 En ny förverkandelagstiftning

SFS: 2024:782 och 783

Ikraftträdande: 8 november 2024

Den nya förverkandelagstiftningen syftar till att säkerställa att regelverket är sammanhållet, effektivt och anpassat till Sveriges EU-rättsliga och övriga internationella åtaganden. Reformen innebär bl.a. att ett nytt 36 kap. införs i brottsbalken med rubriken Om förverkande av egendom och om företagsbot. Det nya kapitlet innehåller en helt ny förverkandeform, självständigt förverkande. Förverkandeformen gör det möjligt att förverka egendom som inte står i proportion till en persons legitima förvärvskällor. För att säkerställa ett sådant förverkande kan tvångsmedel användas.

En ny lag har införts som reglerar förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot. I den nya lagen finns också de grundläggande reglerna om utredning om självständigt förverkande.

Ett effektivare informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i EU

Ändringar: Förordningen (2017:504) om internationellt polisärt samarbete (FIPS), förordningen (2022:1718) med instruktion för Polismyndigheten och upphävande av förordningen (2008:1396) om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen

Beslutsunderlag: Ett effektivare informationsutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna inom EU (Ju2024/01139)

SFS: 2024:990

Ikraftträdande: 12 december 2024

Ändringarna genomförs för att anpassa svensk rätt till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/977 av den 10 maj 2023 om informationsutbyte mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och om upphävande av rådets rambeslut 2006/960/RIF. Nya bestämmelser om förfarandet för informationsutbytet införs i FIPS. Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket pekas ut som behöriga brottsbekämpande myndigheter att delta i informationsutbytet och Polismyndigheten pekas ut som svensk nationell kontaktpunkt.

Stärkt skydd för barn i utsatta situationer

Ändringar: Föräldrabalken, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och socialtjänstlagen (2001:453)

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:10 Tryggare hem för barn

SFS: 2024:1174–1176

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Förslagen stärker skyddet för barn mot våld och andra kränkningar och ökar tryggheten och stabiliteten för barn som är placerade i familjehem.

Ändringarna innebär bland annat att risken för att ett barn far illa ges en särskilt framträdande plats vid bedömningen av vad som är bäst för barnet i frågor om vårdnad, boende och umgänge. En skyldighet införs för domstolen att i svårbedömda fall hämta in ett sakkunnigutlåtande från en legitimerad psykolog. Det införs också en rätt till ett offentligt biträde för

barnet och vårdnadshavarna vid en prövning av vårdnadsöverflyttning till familjehemsföräldrarna.

En ny modern patentlag

Ändringar: Patentlag (2024:945), lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar, växtförädlarrättslagen (1997:306), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar och lagen (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:150 Ny patentlag

SFS: 2024:945–950

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Den nya patentlagen är en språklig och redaktionell modernisering av 1967 års patentlag. Ett antal av bestämmelserna anpassas också ytterligare dels till den europeiska patentkonventionen, dels till avtalet om en enhetlig patentdomstol (domstolsavtalet). Det avser bland annat vilka uppfinningar som kan patenteras och ensamrättens innehåll och begränsningar. När det gäller ensamrätten införs två nya undantag från patenthavarens ensamrätt, ett för växtförädling och ett för användning av datorprogram. Bestämmelserna är en följd av anpassningen till domstolsavtalet. En ny moderniserad patentförordning ersätter också patentkungörelsen från 1967.

Anonyma vittnen

Ny lag: Lag (2025:000) om anonyma vittnen i brottmål.

Ändringar: Rättegångsbalken, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förundersökningskungörelsen (1947:948) och offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:20 Anonyma vittnen

SFS: 2024:1180–1184

Ikraftträdande: 1 januari 2025

I syfte att stärka skyddet för vittnen och bryta tystnadskulturen inom och runt de kriminella gängen införs en möjlighet för vittnen att höras anonymt under en förundersökning och i brottmål i domstol. Ett vittne ska få lämna sina uppgifter under anonymitet om det finns en påtaglig risk för att vittnet eller vittnets närstående utsätts för allvarlig brottslighet. Det brott som vittnet ska höras om måste motsvara minst två års fängelse och skälen för åtgärden måste också uppväga de svårigheter den innebär för en misstänkt eller tilltalads möjligheter att förbereda och utföra sitt försvar.

Åtgärder mot brott som begås i och genom företag

Ändringar: Brottsbalken, lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., handelsregisterlagen (1974:157), lagen (1992:160) om utländska filialer m.m., stiftelselagen (1994:1220), årsredovisningslagen (1995:1554), lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, aktiebolagslagen (2005:551), lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, handelsregisterförordningen (1974:188), stiftelseförordningen (1995:1280), förordningen (1995:1633) om vissa årsredovisningsfrågor, aktiebolagsförordningen (2005:559) och förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:8 och SOU 2023:34

SFS: 2024:691–697

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Det införs nya åtgärder för att motverka att brott begås i och genom företag. Bolagsverket får möjlighet att kräva personlig inställelse av den som anmäler en företrädare och får bättre förutsättningar att stryka oriktiga uppgifter ur registren. Företagskapning kriminaliseras genom en särskild straffbestämmelse och straffet för brott mot målvaktsförbudet skärps. Förseningsavgifterna vid försenad inlämning av årsredovisningar höjs och alla ekonomiska föreningar blir skyldiga att ge in sin årsredovisning till Bolagsverket. Slutligen införs vissa regler om stiftelser, bl.a. om jäv för ställföreträdare och anmälningsplikt för revisorer vid misstanke om ekonomisk brottslighet.

Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser

Ändringar: Ny lag om hotell- och pensionatsrörelser och upphävande av lag (1966:742) om hotell- och pensionatrörelse samt förordning (1992:202) om avgifter för ärenden enligt lagen (1966:742) om hotell- och pensionatrörelse

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:27

SFS: 2024:1082 och 1083

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Den nya lagen innebär att tillståndskravet för hotell- och pensionatsrörelser tas bort och ersätts med ett anmälningsförfarande. Ändringarna genomförs i syfte att underlätta för företag att bedriva hotell- och pensionatsverksamhet genom att förenkla den administrativa processen och sänka de administrativa kostnaderna. Bestämmelserna om tillsyn och kontroll överförs från den tidigare lagen till den nya.

Ett starkt polissamarbete i Tornedalsregionen

Ändringar: Inregränslagen (1996:701), lag (1996:701) om internationellt polisiärt samarbete, tillträdesförordningen (1992:118), förordningen (1992:1303) om krigsmaterial, vapenförordningen (1996:70), trafikförordningen (1998:1276), förordningen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1075), förordningen (2017:504) om internationellt polisiärt samarbete

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:12

SFS: 2024:1258–1267

Ikraftträdande: 1 februari 2025

Ändringarna möjliggör ett fördjupat operativt polissamarbete i Tornedalsregionen och bygger på ett avtal mellan Sverige och Finland. Ändringarna innebär att finska polismän ska få utföra brådskande polisiära uppgifter på svenskt territorium i gränsområdet. Ändringarna innebär också att svenska polismän ska få lämna bistånd till Finland, samt vissa förenklingar för att underlätta samarbetet, bl.a. i fråga om in- och utförsel av vapen.

Skärpta regler om ränte- och kostnadstak för konsumentkrediter

Ändringar: Konsumentkreditlagen (2010:1846) och förordningen (2018:479) om näringsidkares upplysningsskyldighet vid marknadsföring av högkostnadskrediter

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:17

SFS: 2024:1238 och 1239

Ikraftträdandedatum: 1 mars 2025

Reglerna om ränte- och kostnadstak, som hittills bara gällt för högkostnadskrediter, får ett utvidgat tillämpningsområde och ska gälla för flertalet konsumentkrediter. Detsamma gäller regler som begränsar möjligheten att förlänga löptiden för en kredit och en upplysning som ska lämnas vid marknadsföring av krediter. Räntetaket sänks också från 40 till 20 procentenheter utöver gällande referensränta. Ändringarna syftar till att motverka riskfylld kreditgivning och att enskilda blir överskuldssatta genom att beviljas lån som de inte kan betala tillbaka.

Stärkta möjligheter att upptäcka narkotikapåverkade förare i trafiken

Ny lag: Lag (2024:000) om försöksverksamhet med rutinmässiga ögonundersökningar i trafiken

Ändringar: Lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32), lag om ändring

i tullbefogenhetslagen (2024:710)

Beslutsunderlag: propositionen Stärkta möjligheter att upptäcka narkotikapåverkade förare i trafiken, prop. 2024/25:16

SFS: 2024:1231–1235

Ikraftträdandedatum: den 1 mars 2025

Möjligheten att göra ögonundersökningar för att upptäcka påverkade förare i trafiken stärks på så sätt att en sådan undersökning ska få göras rutinmässigt, dvs. även om det inte finns en misstanke om brott. Regleringen införs på försök i en ny tidsbegränsad lag.

Ändringar i medborgarskapslagen

Ändringar: Lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:107 Ändringar i medborgarskapslagen

SFS: 2024:423, 2024:424

Ikraftträdande: 1 oktober 2024

Ändringarna innebär bl.a. att den som är skäligen misstänkt eller dömd för viss brottslighet, utgör ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet eller som har en anknytning till vissa grupper och organisationer, inte kan förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. De nya bestämmelserna gäller med vissa undantag för alla som har fyllt 15 år. Ändringarna innebär också att förvärv av svenskt medborgarskap genom anmälan ska fastställas till beslutsdagen och att prövningen ska utgå från förhållandena vid tidpunkten för beslutet. Det görs även ändringar i reglerna om befrielse från svenskt medborgarskap. Ändringarna innebär ett förstärkt skydd för barn och vuxna som befinner sig i en utsatt situation.

Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd

Ny lag: Lag (2024:691) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall

Ändringar: Folkbokföringslagen (1991:481), utlänningslagen (2005:716), socialförsäkringsbalken, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:151 Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd

SFS: 2024:691–697

Ikraftträdande: 1 november 2024

Ändringarna innebär bl.a. att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare än vad

nuvarande reglering medger. Samtidigt införs vissa ändringar för att förtydliga nuvarande regelverk, bl.a. att en utlänning som har ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, i regel inte ska vara försäkrad för bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken eller ha rätt till insatser med stöd av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Ändringarna i utlänningslagen innebär att uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd kan sökas och beviljas inifrån landet samt att ett sådant tillstånd ska kombineras med ett arbetstillstånd.

Genomförande av det nya blåkortsdirektivet

Ändringar: Utlänningslagen (2005:716), socialförsäkringsbalken, studiestödslagen (1999:1395), lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, lag (2022:894) om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, utlänningsförordningen (2006:97), förordning (2019:502) med instruktion för Migrationsverket

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:18 Genomförande av det nya blåkortsdirektivet

SFS: 2024:1220–1227

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Ändringarna genomför det nya blåkortsdirektivet, som reglerar uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning, i svensk rätt. De innebär bl.a. att ett EU-blåkort ska kunna beviljas en utlänning som har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning med en anställningstid om minst sex månader, under förutsättning att lönen uppgår till minst 1,25 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Möjligheten att byta från andra typer av uppehållstillstånd till ett EU-blåkort inifrån Sverige utökas och en utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete eller till en annan anställning behöver inte längre ansöka om ett nytt EU-blåkort. Vidare får en utlänning som har haft ett EU-blåkort i en annan EU-stat i minst tolv månader ansöka om ett EU-blåkort i Sverige med ett något förenklat förfarande.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Klimat- och näringslivsdepartementet har ansvar för frågor som rör klimat, miljö, energi, näringsliv och innovation. Departementet ansvarar även för strålsäkerhet, Agenda 2030 samt friluftsliv och arbetar med omställningen till cirkulär ekonomi.

Kontakt

Presskontakter hos energi- och näringsminister samt

vice statsminister Ebba Busch:

Pressekreterare Mia Widell

Tfn 076-125 17 09

Pressekreterare Andia Gemsjö

Tfn 076-126 18 28

Pressekreterare Dan Jormvik

Tfn 076-318 65 75

Presskontakt hos klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari:

Pressekreterare Niki Westerberg

Tfn 070-250 59 40

Kompletterande bestämmelser till nya unionsregler på konkurrensområdet införs

Ändringar: Konkurrenslagen (2008:579) med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:154 Kompletterande bestämmelser till nya unionsregler på konkurrensområdet

SFS: 2024:706–708

Ikraftträdande: 1 december 2024

Ändringarna i konkurrensregelverket utgör till viss del kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala marknader och EU:s förordning om utländska subventioner. Detta gör det möjligt för Konkurrensverket att begära handräckning från Kronofogdemyndigheten när den bistår kommissionen vid platsundersökningar i Sverige enligt någon av EU-förordningarna. Dessutom kan Konkurrensverket, när kommissionen begär det, på egen hand genomföra platsundersökningar och andra utredningsåtgärder för att fastställa om det förekommer en utländsk subvention som snedvrider den inre marknaden. Ändringar har också gjorts

när det gäller de nationella gruppundantagen för konkurrensbegränsande specialiseringsavtal och konkurrensbegränsande avtal om forskning och utveckling, så att samma materiella reglering ska gälla som för gruppundantagen på unionsnivå.

Tillgång till mät- och förbrukningsuppgifter på elmarknaden

Ändringar: Ellagen (1997:857) och förordningen (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:32 Tillgång till mät- och förbrukningsuppgifter på elmarknaden

SFS: 2024:1187 och 1188

Ikraftträdande: 5 januari 2025

Ändringarna kompletterar kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 som harmoniserar förfarandet för hur energitjänsteföretag och elanvändare får tillgång till elanvändares mät- och förbrukningsuppgifter. Ändringarna innebär att nätföretag utses som ansvariga för vissa skyldigheter och att dessa ska debitera energitjänsteföretag för kostnader som uppstår i samband med delningen av uppgifter.

Fler nät kan byggas och användas utan tillstånd enligt ellagen (1997:857)

Ändringar: Förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857)

SFS: 2024:1250

Ikraftträdande: 14 januari 2025

Ändringarna innebär att det blir möjligt att utan koncession enligt ellagen (1997:857) bygga nät mellan elproduktionsanläggningar och energilagringsanläggningar, till fartyg som ligger i hamn och till s.k. banvaktstugor. Det blir också möjligt att överföra el för annans räkning på nät utan koncession inom enskilda och allmänna institutioner. Slutligen blir det lättare att överföra el för annans räkning på nät utan koncession inom områden för fritidsverksamhet, industrianläggningar, flygplatser och jordbruksfastigheter.

Nya bestämmelser om beräkningen av ekonomiska säkerheter för gruvor och liknande verksamheter

Ändringar: Förordningen (2013:319) om utvinningsavfall

SFS: 2024:616

Ikraftträdande: 15 augusti 2024

Ändringarna innebär att det införs bestämmelser om hur storleken på ekonomiska säkerheter ska beräknas för gruvor och liknande verksamheter samt om det underlag som ska ligga till grund för beräkningen.

Bestämmelserna kompletterar ändringar i miljöbalken som trädde i kraft den 1 juli 2023. Dessa innebar bland annat nya krav på säkerhet för utvinningsverksamheter, såsom gruvor och anrikningsanläggningar, och att mark- och miljödomstolen i vissa mål ska inhämta ett yttrande från Riksgäldskontoret i fråga om säkerhetens storlek och säkerhetens godtagande.

Ny förordning om statligt stöd till avskiljning, transport och geologisk lagring av koldioxid med biogent ursprung

Ny förordning: Förordning om statligt stöd till avskiljning, transport och geologisk lagring av koldioxid med biogent ursprung

SFS: 2024:626

Ikraftträdande: 20 augusti 2024

Förordningen innebär att statligt stöd får ges för att främja avskiljning, transport och geologisk lagring av koldioxid med biogent ursprung. Urvalsförfarandet sker genom en s.k. omvänd auktion. Det eller de företag som erbjuder lägst kostnad per ton geologiskt lagrad koldioxid och i övrigt uppfyller vissa villkor vinner den omvända auktionen och kommer att tilldelas stöd efter genomförd lagring. Statens energimyndighet är auktionsförrättare, beslutar om stöd och ansvarar för uppföljning och kontroll.

En skrotningspremie till privatpersoner

Ny förordning: Förordning om skrotningspremie till privatpersoner vid köp eller leasing av elbil

SFS: 2024:627

Ikraftträdande: 20 augusti 2024

Skrotningspremien uppgår till 10 000 kronor och kan ges till den som skrotar en äldre bil med förbränningsmotor och som också köper eller leasar en ny eller begagnad elbil. Bilarna får inte ha använts i enskild näringsverksamhet av sökanden eller en närstående till sökanden. Bilarna ska lämnas till en auktoriserad bilskrotare för skrotning. Boverket administrerar premien. Förordningen gäller till utgången av 2025.

Stöd för leasing av vissa miljöfordon

Ändringar: Förordningen (2020:750) om statligt stöd till vissa miljöfordon och förordningen (2024:21) om ändring i förordningen (2020:750) om statligt stöd till vissa miljöfordon

SFS: 2024:628 och 629

Ikraftträdande: 27 augusti 2024

Ändringarna gör det möjligt att få stöd för leasing av utsläppsfria tunga lastbilar, miljölastbilar eller fordonsgaslastbilar.

Ett nytt utsläppshandelssystem för fossila bränslen

Ändringar: Lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser och förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:142 EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen

SFS: 2024:687 och 688

Ikraftträdande: 1 november 2024

Ändringarna genomför ändringar i utsläppshandelsdirektivet som inför ett nytt utsläppshandelssystem för fossila bränslen (ETS 2). Från och med den 1 januari 2025 behövs ett tillstånd för att bedriva bränsleverksamhet som innebär att bränsleprodukter tillgängliggörs för förbränning i utpekade sektorer. Verksamhetsutövare ska övervaka och rapportera utsläpp från sådana bränsleprodukter från och med 2025 och överlämna utsläppsrätter från och med 2028.

En modernare och mer effektiv miljöprovning

Ändringar: Miljöbalken med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:152 Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprovning

SFS: 2024:963–965 och 967–971

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Ändringarna syftar till en modernare och mer effektiv miljöprovning. De förenklar även regelverket för miljöprovning genom större enhetlighet och tydligare kravnivåer.

Ändringarna innebär bl.a. följande. Ändringstillstånd kan användas i större utsträckning än tidigare. Giltighetstiden för tillstånd kan förlängas med tre år,

vilket ger tillståndshavaren mer tid att avsluta den tillståndspliktiga verksamheten eller få ett nytt tillstånd. Länsstyrelsens uppgifter under avgränsnings-samrådet utvecklas för att öka möjligheterna att få fram ett bra underlag och för att förtydliga utfallet av samrådet. Antalet partsmyndigheter minskas genom att Kammarkollegiet inte längre är partsmyndighet. Ändringar införs för att fler muntliga förberedelser ska hållas och användningen av tidsplaner ska öka. Fler mål får avgöras utan huvudförhandling och utrymmet för digital handläggning ökar.

Miljöprövningen ska bli mer förutsebar och mer effektiv

Ändringar: Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med flera förordningar

Beslutsunderlag: Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen, SOU 2022:33, och promemorian Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet, M2021/00596

SFS: 2024:975–982

Ikraftträdande: 1 januari 2025

De viktigaste ändringarna är bl.a. följande. Gränsen mellan tillstånds- och anmälningsplikt för ändringar av verksamheter tydliggörs. Det införs krav på bedömning av om vissa verksamheter eller åtgärder kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Färre verksamheter än tidigare ska alltid anses medföra betydande miljöpåverkan. Tillståndsplikten för täkter över 25 hektar ska inte bara gälla berg utan även naturgrus eller andra jordarter. Det förtydligas att miljöprövningsdelegationen (och inte länsstyrelsen) ska pröva ärendet när ett ärende läggs ihop med ett ärende som ska prövas av miljöprövningsdelegationen.

Information om och tillståndsvillkor för vissa radioaktiva strålkällor

Ändringar: Strålskyddsförordningen (2018:506)

SFS: 2024:1010

Ikraftträdande: 17 december 2024

Strålsäkerhetsmyndigheten ska informera ledningen vid vissa anläggningar om herrelösa strålkällor och om kontamination med radioaktiva ämnen. En ansökan om tillstånd till verksamhet med joniserande strålning ska alltid innehålla vissa uppgifter. Ett tillstånd till verksamhet med joniserande strålning ska alltid förenas med vissa villkor om det rör en sluten strålkälla med hög aktivitet.

Avräkningsförfarande i kärnavfallsfonden

Ändringar: Förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter

SFS: 2024:1219

Ikraftträdande: 7 januari 2025

Ändringarna gör det möjligt att avräkna inbetalning av kärnavfallsavgift till kärnavfallsfonden mot utbetalning av fondmedel som är hänförliga till kärnavfallsavgifter.

Krav på utsortering och separat insamling av textilavfall

Ändringar: Avfallsförordningen (2020:614)

SFS: 2023:908

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Ändringarna innebär att den som har textilavfall ska sortera ut och förvara det skilt från annat avfall och att den som samlar in textilavfallet ska göra det separat. Textilavfall som omfattas är kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil. När det gäller kommunalt avfall, till exempel avfall från hushåll, ansvarar kommunerna för insamlingen. Kommunerna får bestämma på vilket sätt insamlingen ska ske. Ändringarna syftar till att mer textilier ska återanvändas och återvinnas.

Kulturdepartementet

Kulturdepartementet ansvarar för frågor som rör kultur, demokrati, medier, de nationella minoriteterna och det samiska folkets språk och kultur.

Kontakt

Presskontakt hos kulturminister Parisa Liljestränd:

Pressekreterare Harald Eiken

Tfn 076-781 42 09

Till årsskiftet 2024/25 träder inga lagar i kraft inom Kulturdepartementets ansvarsområden.

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet ansvarar för frågor som rör landsbygd, livsmedel och areella näringar, regional utveckling, transporter och infrastruktur samt bostäder och samhällsplanering.

Kontakt

Presskontakter hos landsbygdsminister Peter Kullgren:

Pressekreterare Sabina Jansson Bernhardsson

Tfn 073-029 10 12

Pressekreterare Mattias Svensson

Tfn 076-110 51 67

Presskontakt hos infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson:

Pressekreterare Ebba Gustavsson

Tfn 076-127 04 88

Jägare som jagar vildsvin kan få analyskostnader ersatta

Ändringar: Förordning (2021:576) om ersättning för vissa kostnader för analys av vildsvinskött

SFS: 2024:939

Ikraftträdande: 20 november 2024

Genom förordningsändringen kan de jägare som är registrerade för att överlåta små mängder vildsvin eller kött av vildsvin direkt till slutkonsumenter få kostnader för analys av trikiner och cesium-137 ersatta.

Ändrade regler inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Ändringar: Förordning om ändring i förordning (2022:1826) om EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Beslutsunderlag: Ds 2024:5

SFS: 2024:1204

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Ändringarna görs för att Sveriges strategiska plan för EU:s jordbrukspolitik justerats. Enligt EU:s förordningar om den gemensamma jordbrukspolitiken ska medlemsstaterna ha system med administrativa sanktioner genom minskat stöd när stödmottagaren inte uppfyller så kallade sociala

grundvillkor. Med sociala grundvillkor menas nationella regler på arbetsrätts- och arbetsmiljöområdet.

Domstolar och Arbetsmiljöverket ska skicka avgöranden om överträdelser till länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska besluta om minskat stöd vid överträdelse. Statens jordbruksverk gör utbetalningar utifrån länsstyrelsernas beslut och hanterar överklaganden.

Dessutom införs ett nytt stöd för blommande åkrar och fältkanter samt vissa ändringar i sanktionssystemet.

Ändringar i ersättningssystemet för skador på ren som björnar orsakat

Ändringar: Förordning om ändring i viltskadeförordningen (2001:724)

Beslutsunderlag: Promemorior Ändringar i ersättningssystemet för skador på ren som har orsakats av björn (LI2024/00809) orsakats av björn

SFS: 2024:671

Ikraftträdande: 1 november 2024

Ersättning för skador på ren som björnar orsakat har fram tills nu fördelats mellan de ersättningsberättigade samebyarna enbart i förhållande till betesområdenas areal. En sameby med liten areal kan emellertid vara hårdare drabbad av att renar dödas av björnar än en sameby med stor areal. I och med ändringen ges Sametinget möjligheten att även kunna ge ersättning till samebyar baserat på uppskattat antal björnar, eller på uppskattad täthet av björn, inom betesområdena. Detta leder förhoppningsvis till en mer rättvis fördelning av ersättningen, vilket länge efterfrågats av samiska företrädare.

Åtgärder för att främja viltvården med medel ur viltvårdsfonden

Ändringar: Förordning om ändring i jaktförordningen (1987:905)

SFS: 2024:277

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Genom ändringen får Naturvårdsverket tills vidare möjlighet att med medel ur viltvårdsfonden upphandla åtgärder för att främja landets viltvård. Åtgärderna får avse uppföljning och övervakning av viltstammarna, syfta till att minska lidandet för trafikskadat vilt eller bidra till en adaptiv klövviltsförvaltning.

Sveriges lantbruksuniversitet får examinera civilingenjörer

Ändringar: Förordning om ändring i förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet

SFS: 2024:1192

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Genom förordningsändringen får Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) tillstånd att utfärda en ny examen; civilingenjörsexamen. SLU vill starta en civilingenjörsutbildning som resulterar i ingenjörer som förstår jord- och skogsbruk och samtidigt är väl rustade för att förstå och driva utvecklingen när det gäller ny teknik, exempelvis användning av AI.

Nya regler för klampning av fordon

Ny lag: Klampningslag (2024:1089)

Ny förordning: Klampningsförordning (2024:1194)

Ändringar: Lagen (1972:435) om överlastavgift med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop: 2024/25:14 En effektivare och mer rättssäker klampning och promemorian en effektivare och mer rättssäker klampning

SFS: 2024:1089–1094 och 1194–1203

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Ett fordon ska i vissa fall hindras från att köra vidare. Ett sätt att hindra fortsatt färd är att låsa fast fordonet genom så kallad klampning. Klampning och andra tvångsåtgärder får användas för att driva in sanktionsavgifter på vägtrafikområdet, för att hindra fortsatta överträdelser av yrkestrafikreglerna och för att hindra trafik med trafikfarliga förare eller bristfälliga fordon. Den nya lagen ersätter lag (2014:1437) om åtgärder vid hindrande av fortsatt färd och anger när och hur ett fordons fortsatta färd får hindras genom tvångsåtgärder. Lagen innebär också att den tidsgräns på 36 timmar som hittills gällt för sådana tvångsåtgärder tas bort. I stället ska färden hindras till dess att ett förskott för sanktionsavgiften betalats eller skäl för att fortsätta tvångsåtgärden saknas.

Två frågor om taxi – prisuppgiftsskyldigheten och ålderskravet för taxiförarlegitimation

Lag: Taxitrafiklagen (2012:211)

Förordning: Taxitrafikförordningen (2012:238)

Ändringar: Lag (2024:973) om ändring i taxitrafiklagen (2012:211) och förordning (2024:1036) om ändring i taxitrafikförordningen (2012:238)

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:148 Två frågor om taxi –
prisuppgiftsskyldigheten och ålderskravet för taxiförarlegitimation
SFS: 2024:973 och 1036

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Lagändringarna innebär att den beloppsgräns som utlöser skyldigheten att lämna en särskild prisuppgift vid taxifärd dels ska höjas, dels ska knytas till prisbasbeloppet i stället för att anges med ett nominellt belopp.

Lagändringarna innebär också att den lägsta åldern för innehav av taxiförarlegitimation sänks från 21 år till 20 år.

Socialdepartementet

Socialdepartementet ansvarar för frågor om barnets rättigheter, folkhälsa och sjukvård, funktionshinder, socialförsäkringar och socialtjänst inklusive äldreomsorg. Departementet ansvarar även för frågor som rör idrott, ungdomspolitik, civilsamhället, trossamfund och begravningsväsendet.

Kontakt

Presskontakt hos socialminister Jakob Forssmed:

Pressekreterare Simon Hoff

Tfn 076-1277697

Presskontakt hos sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson:

Pressekreterare Joel Apelthun

Tfn 076-1279394

Presskontakt hos socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall:

Pressekreterare Karl Opdal

Tfn 076-1284803

Presskontakt hos äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje:

Pressekreterare Sebastian Tham

Tfn 076-1346722

Ändrad åldersgräns för avgiftsfri tandvård

Ändringar: Tandvårdslagen (1985:125), lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd och förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:1 Ändrad åldersgräns för avgiftsfri tandvård

SFS: 2024:1099–1101

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Åldersgränsen för den avgiftsfria tandvården sänks från 23 till 19 år. Den som är minst 20 år kan i stället ta del av det statliga tandvårdsstödet. Patienter i åldersgruppen 20–23 år kan få allmänt tandvårdsbidrag med 600 kronor per år. För personer som är 24–29 år sänks bidraget från 600 kronor till 300 kronor om året.

En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Ny lag: Lag (2024:1006) om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:147 En registerlag för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

SFS:2024:1006

Ikraftträdande: 1 jan 2025

En ny lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Lagen gäller vid behandling av personuppgifter i sådan verksamhet vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som avser uppföljning och analys av verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv. Lagen syftar till att ge myndigheten möjlighet att behandla de personuppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Lagen kompletterar EU:s dataskyddsförordning och innehåller flera olika skyddsåtgärder som avser att ge enskildas personliga integritet ett tillfredsställande skydd.

Ökad trygghet och säkerhet på särskilda ungdomshem

Ändringar: Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:81 Avskildhet i anslutning till dygnsvilan – för ökad trygghet och säkerhet på särskilda ungdomshem

SFS: 2024:1209

Ikraftträdande: 15 december 2024

Statens institutionsstyrelse ska få möjlighet att i vissa fall hålla barn och unga, som vårdas på särskilda ungdomshem, i avskildhet i anslutning till dygnsvilan om det är nödvändigt med hänsyn till ordningen eller säkerheten på det särskilda ungdomshemmet eller för att förhindra att barnet eller ungdomen avviker från hemmet.

Höjd avgift för ansökan om nytt tillstånd att bedriva viss tillståndspliktig verksamhet

Ändringar: Förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstförordningen (2001:937)

SFS: 2024:1172 och 1173

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Avgiften för att ansöka om tillstånd att bedriva en ny enskild verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen (2001:453) höjs från 30 000 kronor till 77 500 kronor. Tillstånd krävs exempelvis för verksamheter som bedriver hem för vård eller boende (HVB), personlig assistans, skyddat boende och hemtjänst. Avgiften höjs för att uppnå principen om full kostnadstäckning i tillståndsprövningen.

Halvering av det schabloniserade föräldraavdraget vid bedömning av rätten till personlig assistans för barn

Ändringar: Förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade och förordningen (1993:1091) om assistansersättning

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

SFS: 2024:1063 och 1064

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Sedan 2023 beaktas föräldraavdraget vid bedömning av rätten till personlig assistans för ett barn genom ett schabloniserat föräldraavdrag. En halvering av schablonen görs i syfte att fler barn ska få rätt till assistans.

Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget förlängs och trappas ned

Ny lag: Lagen (2024:1256) om ändring i lagen (2024:471) om ändring i lagen (2023:907) om ändring i lagen (2023:440) om ändring i lagen (2022:1857) om ändring i lagen (2022:1042) om ändring i socialförsäkringsbalken

Ändringar: socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

SFS: 2024:1255 och 1256

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget förlängs till utgången av juni 2025. Tilläggsbidraget är ett stöd av extraordinär karaktär. Man behöver inte ansöka särskilt om tilläggsbidraget utan det betalas ut till barnfamiljer som har rätt till bostadsbidrag i form av särskilt bidrag eller umgängesbidrag. Bidraget förlängs mot bakgrund av den ansträngda ekonomiska situation som barnfamiljer med låga inkomster har på grund av fortsatt höga levnadsomkostnader. Nu när den ekonomiska utvecklingen har vänt och framtiden ser ljusare ut minskar dock behovet av detta extraordinära bidrag. Beloppet med vilket tilläggsbidraget lämnas sänks därför från 40 till 25 procent av det preliminära bostadsbidraget för samma månad.

Höjda ersättningar till personer med sjuk- eller rehabiliteringspenning i särskilda fall

Ändringar: Lagen om ändring i socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

SFS: 2024:1269

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Ersättningsnivåerna för förmånerna sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall höjs. Förmånerna ska lämnas med högst 230 kronor per dag vid hel förmån, 173 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån, 115 kronor per dag vid halv förmån och 58 kronor per dag vid en fjärdedels förmån. Det boendetillägg som kan betalas ut höjs till högst 104 400 kronor för en ogift och 52 200 kronor för en gift person. Det kompletterande tillägget för hushåll med barn höjs till 18 000 kronor för hushåll med ett barn, till 30 000 kronor för hushåll med två barn och till 42 000 kronor för hushåll med tre eller flera barn. Äldre lägre belopp gäller fortfarande för sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning i särskilda fall och boendetillägg som avser tid före den 1 januari 2025.

Den övre åldersgränsen 55 år för egenföretagare att byta till en kortare karenstid i sjukförsäkringen tas bort

Ändringar: Lagen om ändring i socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

SFS: 2024:1269

Ikraftträdande: 1 januari 2025

En egenföretagare som har enskild firma, handelsbolag eller kommanditbolag kan anmäla till Försäkringskassan att han eller hon vill ha sjukpenning med en karenstid på 1 dag eller 14, 30, 60 eller 90 dagar. Om inget val har gjorts är karensen 7 dagar. Egenföretagaren kan efter viss uppsägningstid övergå till en kortare karenstid. Ändringen innebär att även den som har fyllt 55 år på detta sätt kan välja en kortare karenstid.

En registerlag för Inspektionen för socialförsäkringen

Ny lag: Lagen (2024:926) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för socialförsäkringen

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:146 En registerlag för Inspektionen för socialförsäkringen

SFS: 2024:926

Ikraftträdande: 1 jan 2025

En ny lag om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för socialförsäkringen (ISF). Lagen kompletterar EU:s dataskyddsförordning och gäller vid behandling av personuppgifter i verksamhet vid ISF som avser systemtillsyn och effektivitetsgranskning. Personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för undersökningar av förhållanden inom socialförsäkringsområdet och inom verksamheter som gränsar till socialförsäkringsområdet samt för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Lagen innehåller flera olika skyddsåtgärder som avser att ge enskildas personliga integritet ett tillfredsställande skydd.

Höjd beloppsgräns för bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd för återgång i arbete

Ändringar: Förordningen om ändring i förordningen (2014:67) om bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd för återgång i arbete

SFS: 2024:1275

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Bidrag kan betalas ut till arbetsgivare för delar av dennes kostnader för tjänster som denne köpt in i form av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd. Ändringen innebär att det högsta beloppet per anställd som kan beviljas höjs från 10 000 till 20 000 kronor per kalenderår. Det lägre beloppet 10 000 kronor per anställd gäller fortfarande för stödinsatser som har påbörjats före den 1 januari 2025.

Utbildningsdepartementet

Utbildningsdepartementet ansvarar för regeringens utbildnings-, forsknings- och rympolitik. Inom departementets ansvarsområde ryms förskola, grundskola och motsvarande obligatoriska skolformer, gymnasieskola och utbildning för vuxna (inklusive de anpassade skolformerna), folkbildning, högre utbildning, forskning, rymp och studiefinansiering.

Kontakt

Presskontakter hos utbildningsminister Johan Pehrson:

Pressekreterare Alexandra Örenmark

Tfn 076-117 29 48

Presskontakt hos skolminister Lotta Edholm:

Pressekreterare Ellen Kult

Tfn 076-140 15 28

Fler får möjlighet att läsa kompletterande pedagogisk utbildning för att bli lärare

Ändring: Förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen

SFS: 2024:1031

Ikraftträdande: 1 januari 2025

Försöksverksamheten med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till en grundlärarexamen eller ämneslärarexamen är en kortare variant av lärarutbildning för den som redan har en generell examen eller yrkesexamen. Nu blir det enklare för fler personer som redan har en viss examen från högskolan att byta spår mitt i livet. En förordningsändring gör att fler personer får tillgång till att läsa en kortare kompletterande pedagogisk utbildning (kort KPU) och därmed bli behöriga att undervisa i ett eller flera ämnen i den svenska skolan. Förändringen innebär att personer med en examen inom sammanlagt 76 områden, jämfört med dagens 60, blir behöriga att läsa kort KPU. Några examina som nu blir behöriga att läsa kort KPU är läkare, arkitekt, apotekare och brandingenjör.

Kvaliteten i kommunal vuxenutbildning höjs

Ändring: Förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning

SFS: 2024:665

Ikraftträdande: 20 oktober 2024

För att åtgärda problem med brister i kvaliteten i regional yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning (regionalt yrkesvux) införs en bestämmelse om att statsbidrag inte får lämnas för utbildningen, om Skolinspektionen konstaterat att det finns brister som är så pass allvarliga att eleverna riskerar att inte kunna nå målen för utbildningen. Förordningsändringen tydliggör därmed kommunens ansvar för utbildningen, oavsett om den bedrivs i egen regi eller som upphandlad.

Statsbidrag får dessutom bara lämnas om de elever som har behov av det får möjlighet att kombinera utbildning i svenska som andraspråk på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare med yrkesutbildning i regionalt yrkesvux.

Lärosäten får möjlighet att ha forskningsdatabaser med uppgifter som lämnas ut till forskningsprojekt

Ny lag och förordning: Lag (2024: 1146) om vissa forskningsdatabaser och förordning (2024: 1150) om vissa forskningsdatabaser

Ändring: Förordning (2024: 1151) om ändring i förordningen (2009:975) med instruktion för Vetenskapsrådet

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:19 Långsiktig reglering av vissa forskningsdatabaser

SFS: 2024:1146, 1150 och 1151

Ikraftträdande: 1 januari 2025

En ny lag gör det möjligt för lärosäten att ha forskningsdatabaser med insamlade personuppgifter, som innehåller underlag för flera framtida forskningsprojekt, och lämna ut uppgifter till sådana projekt. Verksamheter med databaser omfattas av sekretess. Krav för utlämning av personuppgifter till ett forskningsprojekt är att det finns ett etikgodkännande för projektet när ett sådant krävs, och att uppgifterna omfattas av sekretess eller tystnadsplikt hos mottagarna.

Databaserna ska bygga på deltagarnas frivilliga medverkan. Initiativ att få inrätta en forskningsdatabas tas av lärosätena. Vetenskapsrådet bereder

sådana ärenden och lämnar sedan ett yttrande till regeringen om lärosätets ansökan. Efter det fattar regeringen beslut i fråga om godkännande.

Omställningsstudiestödet blir mer effektivt

Ändring: Lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:168 Ett effektivare omställningsstudiestöd

SFS: 2024:1087

Ikraftträdandedatum: 1 januari 2025

För att ytterligare förbättra förutsättningarna för vuxna att finansiera studier som stärker deras framtida ställning på arbetsmarknaden förenklas bestämmelserna för omställningsstudiestödet och möjligheterna att få stödet ökar för personer som arbetar inom bristyrken. Dessutom blir det möjligt för den som redan fått omställningsstudiestöd att efter en viss tid på nytt kvalificera sig för att få stödet.

Lärlingsersättningen för elever i gymnasieskolan höjs

Ändring: Förordningen (2013:1121) om kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

SFS: 2024:1315

Ikraftträdandedatum: 1 januari 2025

Elever som deltar i gymnasial lärlingsutbildning eller lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram i gymnasieskolan kan få lärlingsersättning. Kostnaderna i samhället har ökat och för att man inte ska behöva välja bort en lärlingsutbildning av ekonomiska skäl höjs nu ersättningsnivån med 500 kronor per studiemånad vilket innebär att ersättningen blir 1 500 kronor per studiemånad.

Möjlighet att ställa krav på anställning för att vara behörig till arbetsintegrerad lärarutbildning

Ändring: Högskoleförordningen (1993:100)

SFS: 2024:1304

Ikraftträdande: 1 januari 2025

För den som arbetar som lärare i skolan, men inte har lärarexamen, går det att utbilda sig till lärare parallellt med arbetet genom så kallad arbetsintegrerad lärarutbildning. Det möjliggör för fler att utbilda sig till

lärare och ger förutsättningar för lärarutbildning av hög kvalitet genom en stark koppling mellan teori och praktik. Under 2020–2026 tillförs särskilda medel till elva statliga universitet och högskolor för att utveckla denna utbildningsform. Eftersom utbildningen är utformad för att bedrivas vid sidan av en anställning i skolan har lärosätena behov av att kunna ange anställning som ett särskilt behörighetskrav vid antagning till utbildningen, vilket nu görs möjligt.

Det förtydligas att styrelserna för universitet och högskolor har ansvar för säkerhetsfrågor

Ändring: Högskoleförordningen (1993:100)

Beslutsunderlag: PM Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor

SFS: 2024:614

Ikraftträdande: 1 september 2024

Mot bakgrund av det förändrade säkerhetsläget förtydligas att styrelserna för universitet och högskolor har ett övergripande ansvar för beslut om verksamhetens säkerhet. Syftet är att ytterligare förstärka lärosätenas medvetenhet och strategiska diskussioner om säkerhetsfrågor. Därför anges det nu i förordningen att styrelsen ska besluta om viktigare frågor om verksamhetens säkerhet.

Tidsgränsen från doktorsexamen till anställning som biträdande lektor kan förlängas

Ändring: Högskoleförordningen (1993:100)

Beslutsunderlag: PM Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären

SFS: 2024:673

Ikraftträdande: 1 november 2024

Biträdande lektor är en ingångsansställning till den akademiska karriärvägen, och syftet är att kunna meritera sig för att uppfylla kraven för en tillsvidareanställning som lektor. Tidigare har tidsgränsen från doktorsexamen för att komma i fråga för anställning som biträdande lektor varit högst fem år. Det innebär att forskare som exempelvis genomfört flera eller längre postdoktorala utlandsvistelser hade svårt att hinna söka dessa tjänster. Nu ändras reglerna så att varje högskola själv sätter tidsgränsen till antingen högst fem eller högst sju år. Tidsgränsen avser tiden från det att en person har avlagt en doktorsexamen eller har nått motsvarande kompetens till dess tiden för ansökan till anställningen har gått ut.

Vissa föräldrar som går teckenspråksutbildning kan få fler undervisningstimmar

Ändring: förordning om ändring i förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar

SFS: 2024:0000

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

Ikraftträdande: 1 februari 2025

Huvudregeln idag är att utbildningen i teckenspråk för föräldrar till barn som är i behov av teckenspråk ska omfatta 240 undervisningstimmar. Det blir nu möjligt att förlänga utbildningstiden med högst 100 timmar för den som har särskilda svårigheter att nå målen med utbildningen.

Bättre möjligheter att läsa på en högre nivå

Ny förordning: Förordning om riksrekryterande spetsutbildning i högstadiet i grundskolan och statsbidrag för sådan utbildning

Ändringar: Gymnasieförordningen (2010:2039), skolförordningen (2011:185), förordningen (2024:414) om ändring i skolförordningen (2011:185) och studiestödsförordningen (2000:655)

Beslutsunderlag: Prop. 2023/24:79 Att lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå

SFS: 2024:675, 676, 678–680

Ikraftträdande: 30 oktober 2024

För att högpresterande elever ska få en undervisning som är tillräckligt stimulerande blir nu riksrekryterande spetsutbildningar i högstadiet och gymnasieskolan permanenta. Detta ger eleverna bättre möjligheter att läsa på en högre nivå.

Nytt statsbidrag för personalförstärkning

Ny förordning: Förordning om statsbidrag för personalförstärkning

SFS: 2024:0000

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:1 Budgetpropositionen för 2025

Ikraftträdande: 1 februari 2025

Ett nytt samlat statsbidrag för personalförstärkning införs. Skolan ska ges bättre förutsättningar att möta elevers behov av stödinsatser i undervisningen, stärka tillgången till elevhälsopersonal och förbättra tryggheten och studieron. Statsbidraget omfattar personalkostnader för speciallärare, inklusive speciallärare i särskilda undervisningsgrupper, och

personalförstärkning i elevhälsan. Det kan också användas till personal som avlastar lärarna och som huvudsakligen bidrar till förbättrad trygghet och studiero. Bidraget ersätter dagens statsbidrag för personalkostnader för speciallärare, speciallärare i särskild undervisningsgrupp och elevhälsa, samt från 2026 även lärarassistentbidraget.

Utrikesdepartementet

UD ansvarar för Sveriges förbindelser med andra länder och internationella organisationer och för bistånds- och internationell handelspolitik. UD utgör tillsammans med cirka 100 utlandsmyndigheter utrikesförvaltningen.

Kontakt

Presskontakter hos utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Pressekreterare Richard Wahlström

Tfn 076-5342523

Pressekreterare Susan Vo Bergqvist

Tfn 076-1309562

Presskontakt hos bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa:

Pressekreterare Linn Laurin

Tfn 076-1336790

Till årsskiftet 2024/25 träder inga lagar i kraft inom Utrikesdepartementets ansvarsområden.